

Työväkivalta puheeksi

issä opettajat ovat koontuneet, on puheenaiheena viime aikoina ollut työväkivalta ja sen lisääntyminen. Kaikki

viimeaikaiset työhyvinvointimittaukset ovat osoittaneet että työväkivallan kokeminen on lisääntynyt. Tönimistä, huitomista, lyömistä, puremistä, potkimista. Huutamista, solvaamista. Tapauksista puolet on onneksi lieviä, mutta jatkamaton periaate on, että jokaisen pitää saada tehdä työnsä turvallisesti. Väkivaltatilanteiden katsominen läpi sormien ei ole hyväksi kenellekään, ei oppilaille tai opiskelijoillekaan.

Väkivaltatilanteista ilmoittaminen on lisääntynyt vuosittain ja se on hyvä asia. Joskus kuulee, että väkivallasta ei haluta ilmoittaa hankalan byrokratian takia. Kuitenkin, vain jos tilanteista ilmoitetaan ja tapaukset tutkitaan hyvin, turvallisuutta pystytään parantamaan. Tieto tapauksista menee vastuullisille esimiehille ja resurssejakin kohdennetaan työsuojelupakin ilmoitusten perusteella.

Koulussa opettaja on vastuussa oppilaasta. Tästä johtuu ehkä se, että on jonkin verran tabu, että opettaja joutuisi väkivallan kohteeksi. Toimittajien on vaikea löytää haastateltaviksi opettajia, joita oppilas on pahoinpidellyt. Ei tule kyseenalaistaa työntekijän ammattitaitoa, jos tämä ei kyennyt ennakoimaan tai estämään lapsen tai nuoren huitomista, potkimista tai puremistä.

Työväkivaltaa voidaan vähentää tilanteita

ennakoimalla, sopimalla menettelytavat tilanteiden varalta ja kehittämällä keinoja, joilla tilanteita käsitellään jälkikäteen. Ennakoimiseen on pedagogisia keinoja, mutta myös vaarojen arviointi on syytä pitää ajan tasalla jokaisella työpaikalla. Tilanteita varten on syytä sopia ainakin miten saa apua paikalle nopeasti. On hyvä miettiä myös miten vetovuoro vaihdetaan sellaisessa tilanteessa, joissa työntekijä menettää malttinsa tai vaikka järkytyksen takia toimintakykynsä. Tilanteen jälkitoimet keskittyvät opetuslallalla usein oppilaan hyvinvointiin tai ojentamiseen, mutta yhtä tärkeää on käydä läpi tilanne työntekijän kanssa stressin purkamiseksi ja tietysti hoidon saamiseksi tarvittaessa.

Jos väkivallan kohteeksi joutunut tarvitsee lääkärin hoitoa, ensiavun voi hakea mistä tahansa. Jatkotutkimuksista sovitaan työterveyshuollon kanssa. Omaan työterveyshoitajaan kannattaa ottaa yhteyttä. Uhka- tai väkivaltatilanteesta on tärkeää tehdä ilmoitus työsuojelupakkiin. Työsuojelupakin ilmoituksen perusteella rehtori ryhtyy toimenpiteisiin väkivallan tekijän ja kohteen suhteen ja tapaus tulee kirjatuksi. Asian kirjaaminen on tärkeää esimerkiksi sen takia, että lyömisestä saattaa aiheutua vamma tai vaiva, joka huomataan vasta myöhemmin. Korvauksien saaminen saattaa edellyttää, että tapaus on kirjattu.

Uhka- ja väkivaltatilanteista aiheutuu kuormitusta ja stressiä niissä mukana olleille. Asia voi jäädä vaivaamaan pitkäksi aikaa, voi tul-

la unettomuutta, masennusta, tilanteiden välttämistä ja työkyky voi laskea. Helsingissä on koulutettu Hetipurkajia. Heillä on käytössään yksinkertainen, mutta tieteellisesti todennettu keskustelumalli jälkipurkukeskustelua (defusing) varten. Hetipurku on henkistä ensiapua kollegalta kollegalle. Asiaa voi jäsentää myös työterveyshoitajan kanssa tai työterveyspsykologin kanssa jos jämäkämpi tuki on tarpeen.

Väkivalta työssä on ongelma johon voi ja pitää tarttua. Väkivaltaa kohdannutta ei pitäisi jättää yksin, vaan hänen jaksamisensa pitää varmistaa. Työväkivallasta voi puhua avoimesti ja etsiä yhdessä ratkaisuja ongelmaan.

Hanna Näremaa-Perälä

TYÖSUOJELUVALTUUTETTU

